

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 139.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 15. decembra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

V začaranem krogu

Zopet smo v znanem začaranem krogu. Draginja raste, zaradi tega zahtevajo nameščenci višje plače. Nikakor ni mogoče tajiti upravičenosti njihovih zahtev. Če pa se službeni prejemniki zvišajo, se podraži tudi režija in posledica tega je, da se mora zvišati zaslužek pri blagu. Ker poleg tega tudi država zahteva vedno več od davkoplačevalcev, od podjetij in od občin, narastejo tudi davki. Nujna posledica tega pa je, da se znova podraže vsi predmeti in da je draginja še večja. Končni efekt zvišanja plač je, da je ves povisek vzela draginja, nameščenci pa so tam, kjer so bili, če se jim ne godi še slabše. In tako se vrtimo naprej v začaranem krogu, da zahteva draginja višje plače, višje plače povečujejo draginjo itd. brez konca.

To kaže, da je treba problem vendarle zagrabiti malo drugače, če hočemo priti do boljših časov in v resnici pomagati ljudem. Če naj nameščenci, zasebni ali državni, res nekaj ima od zvišanja plače, se ne sme hkrati tudi podražiti vse življenje. Nikakor ni res, da se v tem pogledu ne bi moglo nič storiti.

Za prehrano prebivalstva je cena moke odločilna važnost. Popolnoma neupravičeno je bilo, da se je pri nas cena pšenice in koruze tako silno dvignila. Če bi Prizad takoj ob začetku dviganja cen interveniral in če bi v resnici reguliral cene, bi do tega zvišanja cen nikakor ne prišlo. Mogle bi se cene celo nekoliko znižati, s tem pa bi bilo tudi v resnici nekaj storjeno za pocenitev življenja. Pri vsem tem je upoštevati še to, da nikakor ni res, da bi se z visokimi žitnimi cenami pomagalo kmetstvu prebivalstvu. Velik del tega prebivalstva mora žito nakupovati, oni, ki proizvajajo žito, pa ga morajo navadno prodati že takrat, ko je cena žita najnižja. Glavni dobiček od visokih žitnih cen ostane v čisto drugih rokah, večinoma celo v tujih rokah.

Življenje bi se tudi znatno pocenilo, če bi se pocenil n. pr. sladkor. Znižanje trošarine na sladkor bi res pomagalo tudi najrevnejšim slojem. Samo od države je odvisno, če se sladkor tudi v resnici poceni. Poceniti pa bi se mogla še cela vrsta drugih predmetov, če bi se n. pr. pri nas kontrola nad karteli res izvajala. Že pri cenah bencina pa smo videli, da se ta kontrola ne izvaja.

Posebna težava je v tem, ker država zaradi izrednih zunanje-političnih razmer potrebuje danes posebno mnogo denarja. Država zato davčnega bremena skoraj ne more znižati. Tem večja pa je zato nujnost, da se za nobeno nepotrebno stvar ne izdaja denar. Pri sedanjih davčnih obremenitvah gospodarstva je naravnost kategorična zahteva, da se v državi v vseh panogah uvede največje varčevanje. Zidanje palač, zidanje objektov, ki niso nujno potrebni, je v sedanjih časih absolutno nedopustno. Prav tako bi se morali črtati vsi nepotrebni reprezentativni stroški. Sploh bi se morali vsi neproduktivni stroški omejiti na minimum. V časih, ko je prebivalstvo tako zelo obremenjeno z vsemogočimi dajatvami in ko raste draginja, je tudi popolnoma zgrešeno, če se zahteva od ljudi, da morajo nakupovati vedno nove šolske knjige,

kupovati vedno nove legitimacije, izdajati denar za vedno nove tiskovine. Tudi s temi izdatki se življenje prav znatno podrajuje. Pa tudi razni fondi postanejo v takšnih časih ko sedanjih čisto odveč. Danes nismo tako bogati, da bi zbirali fonde, danes moramo biti veseli, če imamo za sproti. Fonde bomo ustanavljali v srečnejših časih in zato se naj ti fondi porabijo, da se bodo mogli drugi izdatki znižati.

Poceniti življenje, to je prvi

pogoj, da pridemo iz začaranega kroga, drugi pa je proizvodnjo povečati. Toda ne proizvodnje, ki nič ne nese, ki je skoraj le reprezentativna, temveč pravo proizvodnjo, ki je rentabilna. Nikakor ni mogoče razumeti, da vsi velikanški državni dohodki in vsi veliki državni rudniki dajejo tako malo dobička ali pa so včasih celo deficitni. Če državna uprava ne zna upravljati tega bogastva, naj se proda zasebnikom in država bo dobila bogato kupnino, poleg tega

pa še davke, namesto da plačuje deficite.

Absolutno pa je tudi nedopustno, da se še nadalje trpe razni privilegiji, ki so se podelili raznim tujim družbam, raznim podjetjem, zadrugam itd. Vsi državljani brez izjeme morajo storiti svojo dolžnost do države in ne gre, da bi bili nekateri te dolžnosti oproščeni.

Več dohodkov, manj izdatkov! Samo po tej poti pridemo iz začaranega kroga!

ske zveze, novih si ne bi pridobili, poslabšali pa še sloves svojih izvoznih predmetov. Posledica tega bi bila, da bi cene našim pridelkom v tujini padle, vrhu tega pa bi najbrže še padla količina našega izvoza. Pri tem pa niti posebej ne opozarjamo na verjetnost, da bi mnoge zadruge doživele popoln polom in bi potem zopet morala dati država denar za njih sanacijo.

Nikakor ne trdimo, da bi bila sedaj naša izvozna trgovina organizirana idealno ali pa vsaj dobro. Naša izvozna trgovina, zlasti z živino, je na vsak način reforme potrebna. Toda ta reforma se mora izvršiti brez nepotrebnih skokov, ta reforma mora biti racionalna. Ne sme biti posledica reforme ta, da uničimo še tisto malo dobrega, kar imamo, ne da bi imeli le najmanjšega jamstva, da bi res dosegli kaj boljše.

Reforma naše izvozne trgovine je potrebna, ne sme pa biti ta reforma nepremišljen in tvegan eksperiment, ki se mora slabo končati.

Nevaren eksperiment Predlogi za monopolizacijo izvoza živine

Na konferenci Gospodarske sloge v Zagrebu se je zahtevalo, da dobi izključno pravico za izvoz živine z ozemlja banovine Hrvatske Gospodarska sloga oz. zadruga, ki bi se v ta namen ustanovila v njenem okrilju. S tem predlogom so bile seveda velike zadržane organizacije, ki so doslej izvažale živino, zelo nezadovoljne, ker bi izgubile dober posel. Zato je izšel iz njihovih vrst protipredlog, da se podeli izvozni monopol za živino zadrugnim organizacijam. Čeprav moremo na podlagi izjav dr. Mačka in ministra dr. Andresa upati, da ti drzni predlogi ne bodo izvedeni, smatramo vendarle za potrebno, da opozorimo na nevarnost in škodljivost takšnih predlogov.

Izvozna trgovina je silno težaven in zelo tvegan posel in kdor ni strokovno usposobljen za ta posel, stori sebi in drugim dobro, če se te trgovine sploh ne loti. Posebno težavna pa je izvozna trgovina z deželnimi pridelki in živino. Če ni ta dobro organizirana, če ni vsaka malenkost v redu, so izgube neizogibne in dostikrat zelo velike in težke izgube. V resnici smo tudi že doživeli mnoge polumne zadrug, ki so se lotile izvozne trgovine, a za ta posel niso bile dorasle. Sliši se sicer zelo prijetno, da bi kmetovalci dobili za pridelke in živino mnogo več, če bi tudi sami izvažali svoje pridelke in živino in jo dobavljali direktno potrošnikom. Dejansko pa je to sploh neizvedljivo, če bi se pa izvedlo, bi bilo kmetovalcu le v škodo. Saj vidimo, kako slabo se večinoma rentirajo živinorejci domači sejmi. Na ure daleč ženejo živino na sejme, živina pride na sejem izmučena, živinorejec sam pa ima primeroma tudi visoke stroške, poleg tega pa ta dan tudi nič ne dela. In če ne proda živine na prvem sejmu, jo žene na drug sejem in še na tretji, kar ni v korist ne živini in ne njemu. Silno mnogo bi si prihranili naši kmetovalci, če bi tudi doma mogli prodajati živino brez sejmov.

Izvozna trgovina zahteva temeljito poznavanje tujega trga, vseh

tržnih uzanc, zahteva dobre zveze, veliko gibčnost in tudi podjetnost, da si človek upa tvegati kapital. Tudi tisti, ki imajo silno dobro mnenje o naših zadrugah, pa ne morejo trditi, da bi bile naše zadruge tem zahtevam kos. Zadruge, ki uspešno izvažajo, v resnici že davno niso več zadruge, temveč trgovska podjetja, ki so iz lahko razumljivih vzrokov ohranile zadrugno obliko. Posel pa vodi čisto po trgovskih načelih, ne pa po zadrugnih in dostikrat plačujejo kmetovalcu slabše cene, kakor pa zasebni izvoznik.

A zadruge niti ne morejo uspešno opravljati izvozne trgovine z deželnimi pridelki in živino. Cena deželnih pridelkov in živine zavisi v agrarni državi od izvoza, ker domači trg vse ponudbe sploh ne more konsumirati in bi zato morala cena neprestano padati. Izvoz pa ni vedno mogoč, zlasti pa najde v tujini zelo težko kupea slabo ali manjvredno blago. Če že dobi kupea, pa ne doseže dobre cene, ker ne vzdrži konkurence.

Tako vidimo, da tudi naše najboljše grozdje ne doseže na tujih trgih te cene ko bolgarsko grozdje. Enako je z drugim sadjem. Če torej hočemo, da se bodo naši pridelki in živina lahko izvažali in za dobro ceno, potem moramo gledati na to, da bo njih kakovost prvovrstna. Izvoznik tudi na to gleda in s tem vzgaja kmetovalca in ga vzpodbuja, da bolj pazi na kakovost svojih pridelkov, ker vidi, da se mu dobro plača le dobro blago. Zadržuje, če opozorimo le na naš hmelj, ki nikdar ne bi dosegel sedanje cene, če ne bi izvozniki, predvsem domači trgovci skrbeli, da so s sistematičnim delom priborili savinjskemu hmelju njegov sloves po svetu. Delo generacij je bilo potrebno, da se je to doseglo.

Zadruge pa tega dela ne morejo in ne znajo opraviti. Teoretično bi seveda mogle to doseči, praktično pa nikakor ne, ker je tudi v naših zadrugah doma ona nesrečna demagogija, da se ljudstvu ne pove nobena neprijetnost. Zadruga, ki bi odklanjala blago svojih zadrug-

nikov zaradi slabe kakovosti blaga, je praktično nemogoča, ker bi zavrnjeni kmetovalci takoj izvolili novo upravo, ki bi sprejemala vse, kar ji ponudijo.

Če bi torej dobile zadruge monopolno pravico za izvoz živine, bi se prav lahko dogodilo to, da bi izgubili stare in dobre kupci-

Napačno tolmačenje protidraginjske uredbe Luksuzni predmeti so iz uredbe izvzeti

Ljubljanska policijska uprava zahteva, da morajo biti označeni v smislu protidraginjske uredbe s cenami tudi luksuzni predmeti. Ta zahteva nikakor ni utemeljena, ter je v nasprotju z določbami protidraginjske uredbe. Ta pravi v čl. 1., v katerem se naštevajo predmeti, ki spadajo pod to uredbo, v točki 6. izrečno, da se uredba ne nanaša na predmete, ki se nahajajo v seznamu luksuznih predmetov po zakonu o skupnem davku na poslovni promet.

Ta določba je popolnoma jasna in celo tako jasna, da sploh ne more biti dvoma o tem, kateri predmeti se po uredbi prištevajo med luksuzne in kateri ne. Neizpodbitno je, da luksuzni predmeti pod uredbo ne spadajo.

Na tem prav nič ne izpremeni čl. 6. uredbe, ki pravi, da mora vsakdo, ki prodaja življenjske potrebščine in ostalo blago, v trgovini na vidnem mestu posamič ali v skupnem ceniku cene označiti, da jih vsakdo lahko vidi. Ta določba vendar ne more razveljaviti čl. 1., ki je jedro vse uredbe, temveč velja le, v kolikor je v skladu s čl. 1. Z drugimi besedami se pravi to, da velja dolžnost označevanja cen samo za predmete, ki spadajo pod uredbo, ne pa za luksuzne predmete, ki jih uredba izrečno izločuje. Če bi uredbodajale mislil drugače, bi pač to tudi pripomnil.

Pa tudi v skladu z uredbo samo ni, če bi se njena veljavnost raztegnila tudi na luksuzne predme-

te. Uredba se imenuje uredba o zatiranju draginje in je torej njen namen na dlani. Jasno pa je, da se z luksuznimi predmeti draginja ne ustvarja, temveč s predmeti, ki so za življenje neobhodno potrebni. Če bi se n. pr. rdečila in kozmetična sredstva za dame podražila tudi za tisoč procentov, vendar ni mogoče govoriti, da se je zaradi tega življenje podražilo. Enako je jasno, da je za skadnanje življenje popolnoma egalno, če so se luksuzni lesteni, perzijske preproge in dragi kamni podražili za 100 ali za 200 %. Ti predmeti ne povzročajo draginje in zato se nanje uredba tudi ne nanaša. Ti predmeti pa imajo dostikrat tudi čisto svoje cene, ki niso podvržene splošnim trgovskim načelom. To so cene, ki jih določajo ljubitelji in razni zbiralci in ki so zato silno gibljive in popolnoma nefiksne.

Na vsem tem tudi nič ne spremeni, če trgovsko ministrstvo ni izdalo o tem nobenega jasnega tolmačenja, temveč le izjavilo, da je stvar judikature, da to vprašanje reši. Jasno je, da tudi judikatura ne more biti v nasprotju s temeljnim določilom protidraginjske uredbe.

Stališče ljubljanske policije moramo zato z vso odločnostjo odkloniti.

Brezposelnost narašča

Povratek sezonskih delavcev iz Nemčije se v Mariboru zlasti občuti v Borzi dela, kjer išče vedno več delavcev zaposlitve. Največ povprašujejo po delu sezonski, stavbinski, tekstilni in pomožni delavci. Meseca novembra se je prijavilo 519 brezposelnih, ki so dobili delo le v 87 primerih, seveda s posredovanjem urada. V evidenci je ob koncu meseca ostalo še 1271 brezposelnih, precej več kot oktobra. Brezposelno podpora je prejelo 486 oseb v znesku 75.248 din.

**Inserirajte v
novoletno številko
„Trgovskega lista“!**

Zlata nedelja v Ljubljani bo 17. decembra

V Ljubljani bo letos zlata nedelja v nedeljo dne 17. decembra. Ta dan bodo ljubljanske trgovine **ves dan odprte,** zato pa bodo 24. v nedeljo ves dan zaprte. Občinstvo naprošamo, da izrabi to priliko ter posesti ljubljanske trgovine, ki bodo za zlato nedeljo dne 17. decembra pripravile **praktična darila za božič**

Zopet pritožbe zaradi soli

Zadnjič smo objavili, da je v Crnomlju zmanjkalo soli. Sedaj je ta napaka popravljena. Namesto nje pa je prišla nova pritožba, da ni drobno zmleta soli in da se dobiva le debela sol, a po isti ceni ko drobno zmleta. Ker je to popolnoma nepravilno, prosimo monopolno upravo, da se ta napaka odpravi.

Vreče iz konoplje

Na pristojnem mestu v Beogradu se proučuje vprašanje obvezne uporabe konoplje za izdelavo vreč. To je postalo potrebno, ker je nabava jute sedaj zvezana z velikimi težkočami, a tudi zato, ker dosedaj ni bilo mogoče nabaviti zadostno število vreč. Danes potrebujemo za najnujnejše potrebe najmanj deset milijonov vreč.

Sporazum med državo in Thurn-Taxisom

Ministrski svet je sprejel uredbo o sporazumu s knezom Thurn-Taxisom, s katerim je vodila naša država dolg proces pred mednarodnimi sodišči in tudi proces izgubila. Gre za odškodnino, ki jo dobi Thurn-Taxis za njegova posestva, ki so prišla pod agrarno reformo in ki jih je naša država sekvestrirala Thurn-Taxisu kot nemškemu državljanu. Ta posestva se raztezajo vzdolž proge Zagreb-Sušak, od Karlovca pa do italijanske meje. Skupno merijo okoli 30.000 ha, od katerih je nad 10.000 hektarjev njiv, ostalo pa so gozdovi. Sedaj je bil dosežen s knezom Thurn-Taxisom sporazum, s katerim je dokončno rešen ves spor in tudi odškodnina, ki bi jo moral dobiti knez za les, ki je bil iz njegovih gozdov izsekan. (Za železnice je namreč bilo izsekano lesa v vrednosti 40 milij. din.) Po doseženem sporazumu odstopi knez naši državi vso obdelano zemljo ter 60% gozdov. Kot protivrednost pa dobi od države 35 milij. din. in sicer pet milijonov takoj v gotovini in teh pet milijonov je tudi že deponiranih pri sodišču v Delnicah, ostanek 30 milijonov din pa v bonih, ki se morajo izplačati v osmih letih in ki se obrestujejo po 4%.

Zaradi višjih mezd bo špirit dražji

V Zagrebu stavkajo delavci v tovarni špirta ter zahtevajo zelo znatno zvišanje cen. Nekateri listi poročajo, da zahtevajo 120% zvišanje mezd. Ker oblasti zahtevajo, da se delavskim zahtevam ustreže, so tovarne špirta zaprosile v pristojnih ministrstvih, da dovolijo zvišanje cen špirta. Prošnji je bilo ugodeno.

Zopet vesti o polaganju kabla od nemške meje v Zagreb in Maribor

Že leta 1936. se je govorilo, da bo položen mednarodni kabel od nemške avstrijske meje skozi Maribor v Zagreb in Beograd. Bili sta tudi že razpisani dve licitaciji, toda niti ena ni bila potrjena. Med tem je namreč nastal tudi načrt, da bi se pri nas zgradila tovarna za kable ter bi ta položila kabel. Toda tudi ta predlog je bil odklonjen in tako je ostalo vse vprašanje nerešeno, čeprav bi bilo v interesu gospodarstva ko tudi države, da bi se to vprašanje vendar enkrat rešilo.

Sedaj poroča »Jugoslovanski kurir«, da bo to vprašanje v kratkem pozitivno rešeno. Kabel bi dobavile neke nemške firme, za izdelavo kabla potrebni svinec in baker pa bi dobavili mi. Zaradi tega je bila v Nemčiji tudi posebna delegacija poštnega ministrstva, ki se je sedaj vrnila v Beograd.

Objavljamo to vest, čeprav smo zaradi številnih razočaranj v tem vprašanju postali že zelo skeptični.

Cenene kredite trgovcem, da še boli ne narase draginja

Cene na svetovnem trgu so še vedno v dvigu in nobenega dvoma ni, da bodo mogli trgovci nabaviti novo blago le po višjih cenah kakor pa so bile dosedanje. Trgovci, ki s tem ne bi računali, bi si napisal zelo slabo izpričevalo. Iz tega pa tudi nujno sledi, da trgovec tudi sedanje blago ne sme prodajati po starih cenah, da si bo mogel nabaviti iste količine blaga, katere je prodal. Če je prodal trgovec n. pr. 10 bal blaga, potem mora biti njegov izkupiček vsaj tako velik, da more nabaviti 10 novih bal, ker sicer bi polagoma svojo trgovino izpraznil. Noben trgovec tega osnovnega trgovskega načela ne sme prezreti, če noče svojo trgovino likvidirati.

Trgovec bo moral torej plačati za novo blago več in moral bo blago tudi takoj plačati. Imeti bo moral zato dosti več denarja, ko

dosedaj. Če sam ne bo imel zadosti denarja, si bo moral tega izposoditi. V tem primeru pa bo moral plačati tudi visoke obresti, ki jih bo moral vkalkulirati v ceno novega blaga. Če se torej hoče prepričati še nadaljnji dvig draginje, potem se mora trgovec omogočiti tudi ceneni kredit. Ni zato le v interesu trgovca, temveč je naravnost v interesu celote, da dobi trgovec ceneni kredit, kajti čim dražje bo plačal trgovec denar za nakup novega blaga, tem višja bo tudi cena temu blagu.

Pa še iz drugega razloga je javnost interesirana na tem, da dobi trgovec ceneni kredit. Čim cenejši kredit dobi trgovec, tem lažje in tem več bo kupil novega blaga. Notorično pa je, da so cene tem nižje, čim več blaga je na razpolago. Če je blaga malo, potem bodo ljudje sami nagnali cene blagu navzgor

in nobena uredba in noben predpis ne bosta mogla tega preprečiti. Če pa bo blaga mnogo, potem bo tudi povpraševanje po blagu manjše in cena blagu se bo morala znižati. Ceneni kredit trgovcem je zato eden osnovnih pogojev za omiljenje draginje.

Dosedaj se ni še prav nič storilo za ceneni kredit trgovcem, temveč so se od trgovcev zahtevale le vedno nove dajatve. Danes, ko je vsa trgovina kljub visokim cenam v krizi, bo pa že treba nekaj storiti tudi za trgovino, ker je sicer nevarnost, da usahne ta najbogatejši vir za javne dohodke. Treba je dati trgovini oni minimum, ki ga potrebuje, da more poslovati in zaslužiti ter dati svojemu tiheemu kompanjonu, t. j. davkarji, del svojega zaslužka.

Ceneni kredit trgovini in boj proti draginji bo uspešen.

Tudi v Maribor dvorazredno trgovsko šolo!

Akcija gospodarskih krogov poteka ugodno

Prestolnica severne Slovenije, obmejni Maribor, drugo največje mesto dravske banovine, je glede šolstva v glavnem preskrbljena. Le glede strokovnih šol smo bolj na slabem. Imamo sicer trgovsko akademijo, gozdarsko šolo ter viinarsko in sadjarsko šolo, manjka pa nam zavod, ki je našemu trgovskemu naraščanju najbolj potreben: dvorazredna trgovska šola, kakor se jih je zadnja leta več ustanovilo v Sloveniji, znak, da so nam te vrste učni zavodi zelo potrebni. Letošnje jesen je tako šolo otvorilo Združenje trgovcev v Murski Soboti in ima prav lep obisk. Seveda imajo vsi ti zavodi pravico javnosti, kar je pogoj za njih uspešnost.

Prva leta po vojni je bil glede trgovske šole Maribor na boljšem kot sedaj. Imeli smo že državno dvorazredno trgovsko šolo, ki je prav lepo uspevala in vzgojila precej trgovskega osebja in tudi samostojnih trgovcev. Ko pa so gospodarski krogi izposlovali, da se je v Mariboru ustanovila tudi trgovska akademija, so trgovsko šolo iz nerazumljivih razlogov ukinili. In ravno tak učni zavod nam je v sedanjem času tako zelo potreben.

Vzrokov za to je več. Predvsem je v trgovskih sektorjih treba namestiti strokovno uradništvo, ker zahteva sedanji čas hudega konkurenčnega boja vse bolj sposobne moči. Za delo srednjih podjetij trgovska nadaljevalna šola že zdavnaj ne zadostuje več, marsikatero podjetje pa nima tako kompliciranega delokroga, da bi moralo namestiti v kontornju absolute trgovskih akademij. Tu prihaja dvorazredna trgovska šola v poštev, ki sloni predvsem na praktičnem in zgoščenem pouku in ki nudi dijaku priliko, da si s pridnim učenjem pridobi v dveh letih zadostno znanje za svoj bodoči poklic.

Potreba po trgovski šoli, ki vstopajo vanjo absolventi nižjih srednjih in meščanskih šol z malo maturo, je vsako leto večja tudi z drugega vidika. Naval na trgovsko akademijo je vsako leto večji. Na ducate dijakov mora ravnateljstvo mariborske akademije vsako leto odkloniti, ker ni prostora. Navadno jih sprejemajo v prvi letnici le po 40, prosilcev pa je čisto okrog 100 in še čez. Zato prihajajo za sprejem v poštev le odličnjaki in taki, ki so dobili prav dobro izpričevala. Odkloniti pa je treba nadarjene dijake obojega spola, ki z dobrim uspehom kon-

čajo te razrede, pa so imeli smolo, da se niso mogli povzpeti med najboljše učence. Celje ima dvorazredno trgovsko šolo, Ljubljana ima že dve, sedaj tudi Prekmurje, le Maribor je nima, ker jo je izgubil. Ima sicer nekaj enoletnih trgovskih tečajev, ki pa nikakor ne morejo v enem letu učencu nuditi onega znanja, ki mu ga more dati le trgovska šola. Lepe uspehe prikazuje enoletni trgovski tečaj »Hermes«, ki ga vzdržuje Slovensko trgovsko društvo, toda

tudi zanj velja več ali manj isto kot za zasebne učne tečaje.

Gospodarski krogi Maribora so, uvidevši potrebo po dvorazredni trgovski šoli, pokrenili akcijo, da se osnuje tak učni zavod v našem mestu. Napeti bo treba vse sile, da uspe akcija, ki je doslej na najboljši poti. Trgovski krogi so uverjeni, da napor ne bo zaman in da bo z ustanovitvijo trgovske šole že prihodnje leto trgovska akademija nekoliko razbremenjena.

A. B.

Proti šušmarstvu v lesni trgovini

ie nastopilo tudi Jugoslovansko gozdarsko združenje

Šušmarji ne škodujejo samo trgovini, temveč so v škodo vsemu narodnemu gospodarstvu, ker šušmarji brez obotavljanja uničujejo tudi narodno gospodarstvo, samo da dosežejo svoj profit. To se zlasti vidi pri šušmarjih v lesni trgovini. Zaradi tega je sedaj nastopilo tudi Jugoslovansko gozdarsko združenje ter iz stvarnih razlogov ter v skrbi za bodočnost naših gozdov naslovilo na Zbornico za TOI spomenico, v kateri pravi:

»V nekaterih krajih dravske banovine, zlasti pa ob severni meji, se je v zadnjem času šušmarstvo močno razpaslo v lesni trgovini. Šušmarji zlasti lastniki tovornih avtomobilov, ki odvažajo les (v Čakovce, Varaždin in druga hrvatska mesta), dovažajo pa kmetske pridelke. Pri tem šušmarstvu so večkrat oškodovani tudi gozdni posestniki, ki imajo težave pri izterjevanju neredno plačane kupnine. Trpe pa tudi gozdovi, ker šušmarji, ki jih oblastva le s težavo zasledujejo, brezvestno izsekavajo gozdove.«

Zato prosi ljubljanska podružnica Jugoslovanskega gozdarskega združenja, da se poostri oblastveni nadzor nad osebami, ki se bavijo z lesno kupčijo in da se proti šušmarjem, ki oškodujejo gozdne posestnike in uničujejo gozdove, najstrožje postopa. Upamo, da bo banska oblast temu pozivu v polnem obsegu ustregla. To upamo tem bolj, ker je banska uprava z uvedbo legitimacij za lesne nakupovalce že storila prvi korak, da se šušmarstvo v lesni trgovini zatere. Sedaj je treba samo še, da vsi organi z vso strogostjo nastopijo proti vsem šušmarjem in da jim ne bodo več prizanašali iz nekih sentimentalnih ozirov.

Ljubljanska podružnica gozdarskega združenja pa je poslala na bansko upravo še drug predlog, ki tudi zasluži vse upoštevanje, čeprav ga ni mogoče takoj izvesti. Podružnica namreč predlaga, da bi se smelo dopustiti trgovanje z lesom samo osebam, ki imajo neko gozdarsko prednaobrazbo, ki bi vedele, kako se smejo pravilno gozdovi izkoriščati, da ne pomeni prevelika sečnja uničevanja gozdov. Zato naj se v obrtnem zakonu bolj natančno opredeli pojem lesnega trgovca ter zahteva kot pogoj za podelitev pravice za lesno trgovino gozdarska prednaobrazba.

Predlog je na vsak način upoštevanja vreden. Morda bi bilo najbolje, da bi se določilo, da more v bodoče dobiti obrtno dovoljenje za lesno trgovino samo oni, ki imajo tudi predpisano gozdarsko naobrazbo. Pridobljene pravice pa morajo seveda ostati v veljavi.

Božične počitnice na šolah

bodo letos, kakor sporoča »Putnik«, na njegovo intervencijo od 23. decembra do 10. januarja. »Putnik« se je za te počitnice posebno zavzel zato, da bi se staršem omogočilo prebiti počitnice z otroki na deželi in na hribi in se navžiti svežega zraka v snegu.

Pogajanja z Madžarsko

V Beograd sta prišla direktor madžarske Narodne banke Takach ter načelnik madžarskega trgovinskega ministrstva Keserü, da se pogajata z zastopniki naše vlade o nabavljanju naših rudarskih surovin. Iz Beograda se poroča, da bo skušala naša vlada madžarskim željam ustreči.

Politične vesti

Bolgarska vlada je odpustila domov vse rezerviste, ki so bili poklicani v zadnjih mesecih pod orožje. Na Romunskem je vest o bolgarski demobilizaciji izzvala veliko zadovoljstvo.

Odbor trinajstorič, ki ga je izvolila skupščina ZN, da prouči finski apel, je izdelal svoje poročilo ter v njem ugotovil moralno krivdo Sovjetske Rusije. Skupščina pa je prepusila, da sama odloči konkretne ukrepe proti Sovjet. Rusije.

Nato je argentinski delegat v daljšem govoru ostro obsodil poslovanje Sovjetske Rusije in zahteval, da se ta izključi iz ZN, ker bi sicer morala Argentina izstopiti iz ZN. Odbor trinajstorič, kateremu pa je bil sedaj pritegnjen še delegat Poljske, se je nato znova sestel in sklenil, da predlaga skupščini izključitev Sovjetske Rusije iz Zveze narodov. O predlogu je nato skupščina v četrtak glasovala.

Skupščina ZN je z veliko večino sprejela resolucijo odbora trinajstorič oz. štirinajstorič, da se Sovjetska Rusija iz ZN izključi. Nato se je sestel Svet ZN. Predsednik je najprej pozdravil nove člane Sveta, delegate Finske, Bolivije in Južne Afrike. Nato je bila prečitana resolucija odbora ter je bila ta z veliko večino sprejeta. Glasovanja so se vzdružili delegati Jugoslavije, Kitajske, Grčije in Finske. Svet ZN je nato proglasil, da je Sovjetska Rusija iz Zveze narodov izključena.

Zastopniki držav Balkanske zveze so imeli v Ženevi sestanek, na katerem so razpravljali o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu sedanjega zasedanja ZN.

Sovjetska vlada grozi, da bo pretrgala diplomatske stike s Francijo in Anglijo zaradi razprave v ZN o finskem apelu.

Angleški finančni minister Simon je sporočil angleškemu parlamentu, da je bil dosežen med francoskim in angleškim finančnim ministrom sporazum o finančnem in gospodarskem sodelovanju Anglije in Francije. Sporazum je zelo dalekosežen ter določa: Če bo potrebovalo francosko fin. ministrstvo angleška, angleško pa francoska plačilna sredstva, jih bo dala druga vlada na razpolago, ne da bi bilo za to potrebno plačilo v zlatu. Obe državi se zavezuje, da ne bosta omejevale uvoza iz druge države. Finančno pomoč, ki bi bila potrebna drugim državam, zlasti Poljski, bosta nudili obe državi skupno. Tečaj funta se določa na 180 frankov. Nobena država ne bo najemala kredita v nevtralnih državah brez odobritve druge. Ta sporazum velja še pol leta po sklenitvi miru.

Glasilo norveške konservativne stranke je objavilo članek o finko-sovjetskem konfliktu. Članek pravi med drugim: »Če bi dala vsaka članica ZN Finski takoj popolnoma opremljene čete, in sicer samo v številu ene tisočinke svojega prebivalstva, bi bil sovjetski napad takoj ustavljen in avtoriteta ZN bi bila zopet utrjena.« Seveda pa ni pričakovati, da bi se ta predlog tudi izvedel.

Italijanski tisk očita skandinavskim državam, da so bile v vsej povojni dobi trdovratne nasprotne totalitarnih držav. Nadalje jim očita, da so bile popolnoma nesposobne razumeti potrebe in pravice mladih narodov, ki so bili odrinjeni od virov bogastev. Zato da so očitki nemškega tiska na naslov skandinavskih držav popolnoma upravičeni.

Na vojnem svetu v Kremlju je bilo sklenjeno, da se mora za vsako ceno in ne glede na število potrebnih žrtve finski odpor takoj zlomiti, ker bi bila sicer nevarnost, da bi se zaradi ostre zime morala vojna ustaviti. To pa bi zelo škodovalo ugledu Sovjetske Rusije.

Sestavljena je bila nova švedska vlada, kateri načeljuje socialni demokrat Hansson. V vladi so zastopane vse stranke razen komunistov ter se vlada zato imenuje vlada narodnega edinstva. Sandler ni več zunanji minister ter je bilo torej nemški zahtevi ustrezno. Vlada je sklenila, da bo Finsko moralno sicer podpirala, vendar pa bo švedska ostala v sedanji vojni med Finsko in Sovjetsko Rusijo nevtralna.

Po sovjetskih vesteh je prodrla sovjetska armada že 105 km zapadno od finske meje ter se bliža mestu Uleaborg v Botniškem zalivu. Če bi se sovjetskim četam posrečilo zavzeti to mesto, potem bi bila Finska pretrgana na dva dela ter bi bila njena obramba skoraj nemogoča. Finci pa zanikajo, da bi sovjetske čete dosegle tako velike uspehe ter pravijo, da ni Mannerheimova črta na nobenem mestu prebita.

Na seji ZN je finski delegat Holsti zlasti naglašal, da potrebuje Finska letala in na letalce.

Zunanja trgovina

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča na razna vprašanja, da morejo iti transporti našega blaga skozi Nemčijo za nevtralne države nemoteno. Za tranzit blaga v nevtralne države niso potrebna nikakoli posebna dovoljenja niti od nemških konzularnih niti diplomatskih zastopnikov.

Tvrda Combined Egyptian Mills v Athertonu pri Manchesteru razpolaga z zelo velikimi količinami bombažnega prediva za izvoz v Jugoslavijo. Ta koncern ima nad 3 milijone vreten, ki proizvajajo vse vrste bombažnega prediva. Podrobne informacije daje o tem Jugoslovansko poslaneštvo v Londonu.

Devizna direkcija bo dajala v bodoče dovoljenja za uvoz osnovnih surovin v istih količinah, kakor so bile te surovine uvožene 1. 1938. S tem je bilo ustrezno željam uvoznikov, ker je sedaj za uvoz odločilna količina, ne pa vrednost surovin, kar je bilo zaradi dviga vseh cen za našo industrijo škodljivo.

Zastopniki naših petrolejskih družb bodo odpotovali v kratkem v London in v Texas zaradi ev. nabave ameriškega bencina.

V Nemčijo smo začeli izvažati bosenske buše, ki se dosedaj niso mogle izvažati.

Izvozniki čespej se pritožujejo, da niso še prejeli dogovorjene bonifikacije za čespej, ki so se pojavile v Nemčiji, čeprav je že en mesec, odkar je bil sklenjen dogovor, da trpe polovico škode naši izvozniki, polovico pa nemški uvozniki.

Francija je dovolila uvoz 1000 naših vprežnih konj. Zastopniki francoskih uvoznikov so že prišli v našo državo.

Med našimi in bolgarskimi izvozniki kašavilja je bil dosežen sporazum o skupnem nastopu na levantskih trgih. Upati je, da bo sedaj naš kašavilj dosegel boljšo ceno.

Bolgarska vlada je dala Narodni banki nalog, da dovoli uvoz bombaža, kože, volne in kolonialnega blaga za 140 milijonov levov proti kompenzaciji.

Med nemško in romunsko delegacijo je bil v Bukarešti dosežen sporazum. Romunija bo povečala svoje dobave nafte Nemčiji, vendar ne v tej meri, kakor je želela Nemčija. Tečaj klirinške marke bo Romunija zvišala, a le od 40 na 46 lejev za eno marko in ne na 60 lejev, kakor je zahtevala Nemčija.

V Bukarešti se je ustanovila nemško-romunska družba »Silvarom« za promet z gozdnimi proizvodi. Delniška glavnica nove družbe znaša 10 milijonov lejev.

V Bukarešti se je ustanovila delniška družba z 1 milijonom lejev delniškega kapitala, ki bo uvažala v Romunijo orožje, municijo, optične instrumente ter lovsko orodje.

Madžarska je zvišala odkupno ceno za sladkorno repo za 25%, da bi se povečala gojitev sladkorne repe.

Madžarski fin. minister je prepovedal, da bi smela pošta sprejemati vzorce brez vrednosti, ki vsebujejo specerijsko in kolonialno blago ter milo.

Nemčija bo dobavila Madžarski pol milijona ton koka, ki ga bo Madžarska deloma plačala po kliringu, deloma pa z izvozom svinj v Nemčijo.

Nove cene za sladkor so določene v Italiji. Cena sladkorja je v trgovini na debelo določena za rafinirani sladkor na 662, za kristalni pa na 647 lir za stot. Cena sladkorja v nadrobni trgovini se je zvišala za 25 centesimov.

Francoska vlada je oprostila plačila uvozne carine uvoz konj, žrebcev in kobil, suhega fižola, leče in graha. Oprostitev velja do dne 30. junija 1940.

V Angliji se opaža veliko kopičenje zaloga manufakturnega blaga. Čeprav je bil v oktobru izvoz za eno tretjino nižji kot lani, je število brezposelnih v tekstilnih strokah padlo od 192 že na 81%. Vojaške nabave niso bile velike.

Velika Britanija je kupila v Združenih državah Sev. Amerike 750.000 ton jekla. Izvozne cene za jeklo so v Ameriki za 10 do 15 dolarjev na tono višje kot so cene jekla na domačem trgu.

Proizvodnja jekla v USA je bila v oktobru rekordna; dosegla je 5.394.000 ton proti 5.286.000 tonam v maju 1. 1929. Ta dvig pomeni, da se pričinja velika konjunktura vse ameriške industrije.

Brazilijska je izvozila v oktobru 2,09 milijona vreč kave proti 1,58 v septembru in 1,6 milijona pred enim letom.

Daleč po svetu sloveče Dolenjske Toplice so naprodaj. Pojasnila daje Kmetiska posojilnica v Ljubljani.

Položaj na lesnem trgu v znamenju vojne

Kakšen je položaj na našem lesnem trgu, smo že obširno poročali v mesečnem poročilu ljubljanske borze. V informacijo lesnim trgovcem objavljamo sedaj še poročilo, ki ga je objavil zadnji zagrebški »Drvočrta«, in ki se glasi:

Smo v četrtem mesecu nove vojne v Evropi. Poleg vojne Nemčije z zapadnimi velesilama imamo sedaj še novo vojno med Sovjetsko Rusijo in malo Finsko. To je sicer vojna po japonsko-kitajskem primeru, ko se je vojna začela brez napovedi.

Evropsko gospodarstvo pa občuti poleg tega še razširjeno blokado zapadnih velesil, ki je sedaj naperjena ne samo proti nemški uvozni, temveč tudi proti nemški pomorski sektorju (so pa tudi primeri, ko deluje ta blokada posredno tudi na trgovino po suhem).

Lesno gospodarstvo je pod vplivom teh dogodkov. Kako trpe zaradi tega nordijske države, smo že poročali. Pred nekaj časa je kazalo, kakor da pride do obnove trgovinskih odnosov med Anglijo in Sovjetsko Rusijo, zlasti da se bodo obnovile ruske lesne dobave Angliji. Razvoj političnih dogodkov pa je očitno to obnovo preprečil. Kako pa bo vplivala vojna na finsko zunanjo trgovino, se bo tudi kmalu videlo.

Pospešena statistična služba C. I. B. navaja za september močno nazadovanje našega ter romunskega lesnega izvoza in močan dvig lesnega izvoza iz Kanade. V oktobru je bila situacija podobna.

Izvoz našega lesa je zelo nazadoval v Nemčijo, Anglijo, Grčijo in Argentino ter tudi v druge države. Za mesec november in za prvo dekada decembra še ni podatkov. Vendar pa vse kaže, da se je v zadnjem času situacija popravila. Dvignil pa se je naš lesni izvoz v septembru in v oktobru v Italijo, Madžarsko, Alžir, Tunis in nekatere evropske države.

Prihajamo do aktualnih vprašanj. V Beogradu so se vodila pogajanja z zastopniki Anglije, na-

daljnja pogajanja pa bodo še sledila. S Francozi se pogajamo že dva tedna. Te dni pa so bili francoski zastopniki v Zagrebu, kjer so se pogajali s hrvatskimi in slovenskimi industrialei. Izvedeli smo, da je bilo v zadnjem času poslovanje s Francijo za potrebe francoske in angleške vojne uprave precej živahno (za graditev barak). Zato je zabeleženo veliko gibanje v sektorju mehkega lesa.

Nekaj časa se je govorilo o tem, da bi moglo ozko sodelovanje Vel. Britanije in Francije neugodno vplivati na cene za izvoznike države. Izkušnja pa dokazuje ravno nasprotno. Nadalje se je tudi govorilo, da se bo pri nas ustanovila neka nova prodajna centrala, ki naj bi vplivala zaščitno na cene. Niti to ni res. Naše lesno gospodarstvo je sposobno, da brez posebnega birokratizma izvršuje svoje naloge, in sicer tako v interesu vsega narodnega gospodarstva kot tudi v svojem lastnem interesu. Stvarno in praktično se dosedaj ni pokazala potreba nekega večjega reglementiranja našega izvoza lesa. Kar se tiče sodelovanja med vladnimi činitelji ter zastopniki gospodarstva, se mora reči, da to sodelovanje obstoji. To se je zlasti pokazalo pri pogajanjih s Francijo ter se bo pokazalo tudi pri pogajanjih z Anglijo in Madžarsko.

Hoteli bi se še dotakniti vprašanja našega lesnega izvoza v Nemčijo, ki je v prvih devetih mesecih 1939. padel za skoraj 50%, t. j. od 19.973 na 10.497 standardov (mehak žagan les). Ta padajoča tendenca se je pokazala tudi v oktobru in novembru. Nemčija je predlagala, da se zniža tečaj našega dinarja v odnosu do klirinške marke. Slišalo se je celo, da bi bil zaželeni tečaj 17'50 din, na vsak način pa, da bi se moral znižati tečaj vsaj na 15 din. To bi bilo popolnoma umetno znižanje, ki nikakor ne bi bilo v skladu z mednarodno svobodno presojo. Zato nima naša država razloga, da sama devalvira svojo valuto. Vidimo tudi, da Romunija prav tako odločno odklanja zvišanje tečaja nemške klirinške marke. (Med tem se je že izkazalo, da ne more biti niti govora o znižanju tečaja dinarja v razmerju do nemške klirinške marke.)

Naša država bo nadaljevala svojo trgovinsko politiko, ki sloni na jasnem in pametnem presojanju mednarodne gospodarske situacije ter na odločnem čuvanju naših dobro pojmovanih narodnih in gospodarskih interesov, a tudi naših pravic. To velja za vse naše gospodarstvo in prav tako tudi za naše lesno gospodarstvo.

Trgovci za revno deco ob meji

Izdatna božična akcija mariborskih trgovcev

Mariborski trgovci so na glas, da ob vsaki priliki, kadar gre za omiljenje bede bližnjega, posežejo v žep in prispevajo po svojih močeh za lajšanje gorja ubogih, zlasti dece, ki si sama ne more in ne zna pomagati. Letos je posebno potrebna pomoči naša meja, v prvi vrsti otroci, ki jim je treba pričarati boljše čase vsaj za božič. Naj se vesele rojstva Jezusčka tu-

di oni, ki trpe glad in mrzlo vse leto! Združenje trgovcev za mesto Maribor je že pred tedni uvedlo akcijo za obdaritev potrebnih šolskih otrok vzdolž državne meje. Uvedlo je med člani zbirko, in trgovstvo je radevolje prispevalo v denarju ali blagu ali na kak drug način. Združenje je prispevalo precej tudi iz svojih sredstev, in

tako so se nabrala prav čedna božična darila, predvsem jestvine in tople obleke, perilo in obutev. Tudi malo priboljška dobe potrebni, saj otrok si ne more misliti jaslice brez sladkarij, ki spadajo k obdaritvi kot svečke na božično drevesce. Vrednost daril znaša lepe tisočake, ki jih bodo tokrat deležni prepotrebni na skrajnem severu naše domovine.

Darila bodo te dni pripravljena in vodstva dveh šol, v čijih okolišju je stiska največja in pomoč najnujnejša, bodo prišla iskat darove. Ko bo bedno obmejno prebivalstvo deležno za božič priboljška in bo srečno neslo domov obleko, perilo, obutev, jestvine in drugo, se bo gotovo spominjalo onih dobrotnikov ob Dravi, ki se bodo na sveti večer še bolj veselili v krogu svojih dragih v zavesti, da so tudi oni nekoliko pripomogli k temu veselju bednih ob meji. Naj tudi tovariši v drugih krajih posnemajo mariborske trgovce in prispevajo po svojih močeh. Beda je povsod velika, menda najbolj pa na meji. A. B.

Uradni dan Zbornice v Ptuj

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj in okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto ter Dol. Lendavo v četrtek dne 21. decembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Soli nam ne bo zmanjkalo

Uprava drž. monopolov sporoča, da so brez podlage bojazni, da bi nam zmanjkalo soli. Naša letna potreba jedilne soli znaša okoli 150 milijonov kg soli. Več ko polovico, t. j. skoraj 57% ali okoli 85 milijonov kg soli krijemo sami, in sicer daje Kreka 65 milijonov kilogramov, ostalih 20 milijonov pa solarne v Ulečinju, Pagu in Stonu. Ostalih 65 milijonov kg pa moramo uvoziti iz tujine. Dosedaj smo uvažali sol večinoma iz Romunije, Grčije, Italije, Turčije, Avstrije in Egipta. Letos se je uvoz soli pravočasno zagotovil ter so bili že sklenjeni zaključki za nabavo 90 milijonov kg soli, od tega 50 milijonov iz Romunije, po 20 pa iz Turčije in Egipta. Poleg tega pa bomo nabavili sol še iz Italije. Še ta teden se pričakuje prihod 11 vlačilcev soli iz Romunije. Strah, da bi nam zmanjkalo soli, je torej čisto neupravičen. Toda v nekaterih krajih je vendarle soli zmanjkalo.

Člani Društva trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani dobivajo petkovo številko »Trgovskega lista« brezplačno.

Nabavite si pravočasno nove poslovne knjižice!

Policijsko predstojništvo v Mariboru ponovno opozarja delodajalce in delojemalce, da poteče rok za zamenjavo starih poselskih knjižic za nove poslovne knjižice že z novim letom, torej v dobrem mesecu. Razglas opozarja, da po 1. januarju 1940. ne bo mogel noben podjetnik zaposliti delavca ali nameščenca, ki ne bi imel nove knjižice (legitimacije). Proti delodajalcem in delojemalcem, ki ne bi upoštevali predpisov, se bo uvedlo kazensko postopanje. Policijska opozarja zlasti na določbo, da za primer brezposelnosti, bolezní, nesreče ali onemoglosti ne bo mogel noben delavec ali nameščenec brez nove poselske knjižice ali njegovi svoji uživati nobenega popusta oziroma olajšave. Zato naj se prizadeji, v kolikor se to še ni zgodilo, nemudoma prigrabe na predstojništvu mestne policije, kjer dobe v sobi št. 2 v pritličju vsa potrebna pojasnila. Tujim državljanom zadostuje za pravilno zaposlitev redna dovolitev za zaposlenje v Jugoslaviji.

JUGOSLAVIJA SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

Vodilna družba v naši državi
za transportno zavarovanje

Prevzema tudi zavarovanja
vojnega rizika
na morju in po kopnem po zelo ugodnih cenah

Prevzema tudi vse vrste ostalih zavarovanj po
najugodnejših premijah in pogojih

POJASNILA DAJE:
Ravnateljstvo za dravsko banovino,
Ljubljana, Aleksandrova cesta 11,
telefon 25-71, nadalje podružnice:
Zagreb, Beograd, Sarajevo, Split,
Novi Sad, Osijek, Petrovgrad in vsa
ostala zastopstva v državi

Denarstvo

Prodaja efektivnih albanskih frankov

Devizna direkcija Narodne banke je izdala okrožnico, v kateri sporoča, da je storila potrebne korake za likvidacijo efektivnih albanskih frankov, ki so pri nas iz obmejne prometa. Vsi, ki imajo te franke, naj jih takoj pošljejo v denarnem pisnu ali pa izroče osebno Narodni banki ter naj navedejo tudi serijo in številko bankovcev. Te franke bo Narodna banka po njihni realizaciji obračunala na podlagi tečaja 625 italijanske lire za 1 albanski frank ter tečaja 228/23 din za 100 ital. lir. Pri tem bo banka odbila za manipulacijo ter druge stroške en odstotek.

Bančna fuzija v Pragi

Vključitev Češkoslovaške v Nemčijo je povzročila tudi koncentracijo češkoslovaškega bančništva. Za 15. december je sklicana glavna skupščina Češke-Eskomptne banke in Kreditnega zavoda, da sklepa o fuziji z Banko za trgovino in industrijo (Bivso Länderbanks). Delničarji Länderbankske bodo dobili na štiri delnice po nom. 400 Kč tri delnice Češke Eskomptne banke po nom. 400 Kč. Francoski kapital se je po odcepitvi sudetskega ozemlja umaknil iz Češkoslovaške in prodal svoje delnice pri Länderbankski, Banki za trgovino in industrijo v Pragi. Ta pa je bila pod vodstvom Češke Eskomptne banke, ki spada danes v interesni krog Dresdner banke.

Romunski finančni minister je dobil pooblastilo, da izda blagajniške zapise za oboroževanje. Obrestna mera teh bonov bo 4 in pol odstotka. Višina posojila še ni določena, zagotavljajo pa, da bo posojilo zelo veliko.

Narodni gospodarski parlamentarni odbor Slovaške je razpravljal na eni svojih zadnjih sej o ustanovitvi borze za vrednostne papirje in blago v Bratislavi. Računajo, da bi mogla nova borza začeti v januarju 1940. že poslovati.

Čisti dobiček družbe Zlatih rudnikov v Južni Afriki je v tem letu dosegel 5 milijonov funtov, to je pol milijona več kot lani. Velik napredek izkazujejo tudi še 4 družbe na Zlati obali in po ena v Venezueli in Jukonu, ki so z njo v zvezi.

Odprava kliringa z Romunijo

Finančni minister je potrdil sklep deviznega odbora z dne 11. decembra, s katerim se odpravlja kliring z Romunijo in ki se glasi: Dosedanji klirinški plačilni dogovor z Romunijo, ki je bil sklenjen 31. januarja 1935., se odpravlja.

Takoj se začne izvajati novi plačilni sporazum, ki je bil sklenjen 9. decembra v Bukarešti in takoj naj se začne likvidacija klirinškega salda.

Proti Romunski se ne sme več postopati kot klirinški državi ter se mora v devizno političnem smislu smatrati kot neklirinška država.

Pooblašča se devizno ravnanje Narodne banke, da izda potrebne ukrepe in navodila za izvajanje novega plačilnega sporazuma z Romunijo ter da začne izvajati novi devizni režim s to državo.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično sušni oblike, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenbargova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Ob 20 letnici slovenske univerze v Ljubljani

Lansko leto 1. decembra smo Slovenci praznovali dvajsetletnico, kar smo se s Srbi in Hrvati združili v eno državo, bilanco našega narodnega življenja v skupni državi je prikazal »Spominski zbornik Slovenije«, letos pa praznujemo drugi pomemben jubilej: dvajsetletnico, kar smo Slovenci dobili z ustanovitvijo slovenske univerze v Ljubljani priznanje narodne kulturne samobitnosti.

Sledove visokega šolstva imamo v neki meri že v Napoleonovi »Kraljevini Iliriji« in potem leta 1848., vendar pa je bila Slovenecem priznana univerza šele z nastopom narodne svobode, ko je bila s podpisom tedanjega regenta Aleksandra v zakonu z dne 23. julija 1919. ustanovljena v Ljubljani, kakor pravi člen 1. tega zakona: Univerza kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev s petimi fakultetami: teološko, pravoslovno, filozofsko, tehnično in medicinsko, a medicinska samo z dvema prvima pripravljalnima letnikoma. Člen 2. istega zakona določa, da se začetkom šolskega leta 1919./20. odprejo vse fakultete, in sicer teološka, filozofska in pravoslovna v popolnem obsegu, tehnična s prvim in drugim letnikom, medicinska s prvim letnikom.

Prve težave

Toda s tem, da smo Slovenci z zakonom dobili svojo univerzo, problem še ni bil rešen. Že takoj ob ustanovitvi so se pojavile prve težave glede prostorov in glede kreditov. Bivši deželni dvorec na Kongresnem trgu je bil za vse fakultete premajhen; tehnična fakulteta je našla zasilne prostore na tehniški srednji šoli, kemični inštitut se je moral do zadnjega časa stiskati v neugodnih prostorih realnega posloja v Vegovi ulici, enako ni bilo še prostorov za medicinsko in teološko fakulteto. In čeprav ni bil zagotovljen niti ves budžetni kredit za univerzo, je univerzitetni senat z datumom 9. oktobra 1919. vendar objavil v ljubljanskih dnevnikih vpis za zimski semester 1919./20., in sicer samo za filozofsko, medicinsko, tehnično in teološko fakulteto; zaradi prisotnosti profesorjev in študentov na pariški mirovni konferenci se namreč pouk na tej fakulteti v zim. semestru 1919./20. ni mogel organizirati. Vpis je trajal do 1. decembra in decembra so se začela na univerzi prva predavanja. Študij je bil od začetka zelo otežkočen. Ob dovoljenih milijon kronah ni bilo mogoče zadostiti niti najnujnejšim potrebam. Profesorji so sami s svojimi zvezami pridobivali inštitut in seminarjem zbirke in knjige, ali pa jih dobavljali pod roko za nizko ceno.

Prvi stalni funkcionarji, izvoljeni na redni seji univerzitetnega sveta 12. novembra 1919, so bili: rektor prof. Josip Plemelj, prorektor: prof. Rihard Zupančič, poslovođa: prof. Franc Ramovš. Fakultete so si tedaj izvolile te-le dekane in prodekane: filozofska: dekana prof. Rajka Nahtigala, prodekana prof. Ivana Prijatlja, medicinska: dekana prof. Alfreda Serka, prodekana prof. Alberta Botterija, tehnična: dekana prof. Karla Hinterlechnerja, prodekana prof. Maksa Samca, teološka: dekana prof. Franca Ušeničnika in prodekana Janeza Ev. Zoreta. Stolic so se polagoma izpopolnjevale, enako izdelovali izpitni redi za fakultete. Dijaštvo si je že v prvem študijskem letu ustanovilo sedem organizacij. Ustanovljeno univerzo so pozdravile številne inozemske visoke šole, dne 27. junija 1920. pa je počastil ljubljansko univerzo z obiskom tedanji prestolonaslednik in regent Aleksander — njemu na čast se je ob

njegovi tragični smrti 1. 1934. preimenovala v Univerzo kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani.

Komaj ustanovljena univerza se je morala ves čas do zadnjega časa trdo boriti za svoj obstoj. Posameznim fakultetam in oddelkom je namreč z vsakim proračunskim letom grozila ukinitve. V Beogradu so govorili, da univerza ni potrebna, in zato zanjo niso dajali potrebnih kreditov. Potrebno je bilo mnogo manifestov, da je univerza ostala. Veliko število resolucij slovenskih občin, znanstvenih, gospodarskih in kulturnih korporacij ter izjave najodličnejših predstavnikov slovenskega naroda je manifestiralo odločno voljo vsega slovenskega naroda, da ohrani svojo univerzo neokrnjeno v Ljubljani. V manifestu od konca 1927. naglašajo razna društva, da »bi se slovenski narod čutil z okrnitvijo ljubljanske univerze globoko užaljenega in ponižanega, kajti tudi Slovincem je kakor vsakemu drugemu narodu vprašanje lastne univerze ne samo kulturno in politično, temveč tudi moralno vprašanje, ker veže vsak narod z možnostjo najvišje izobrazbe v svojem jeziku svojo dušo in svoj ponos.«

Znanstveno delo našega vseučilišča

Danes je obstoj slovenski univerzi kljub vihravim časom — vsaj tako se zdi — zagotovljen. Akciji za izpopolnitev univerze se je celo posrečilo dobiti kredite za zidavo vseučiliške knjižnice, kemičnega inštituta in inštituta za strojništvo, medtem ko je vprašanje moderne klinike v Ljubljani, ki naj bi bila temelj znanstvenemu delu na medicinski fakulteti, še vedno odprto. Zgradba vseučiliške knjižnice je v surovem stanju dograjena, razpisana je tudi že oddaja notranjih del in opreme, tako da smemo upati, da bo stavba v dveh letih polagoma izročena svojemu namenu.

V primeri s krediti, ki jih dobivata beograjska in zagrebška univerza, pa moramo priznati, da naša univerza ne uživa pravega upoštevanja. Razumljivo je, da v takšnih razmerah tudi znanstveno delo ni prišlo do pravega razmaha v raznih univerzitetnih ustanovah.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje

Proti alarmantnim vestem in narodni zavednosti

Ugledna zastopniška firma, ki tudi s svojimi rednimi tedenskimi poročili dokazuje, da je na višku trgovske aktivnosti, nam piše:

Vaš uvodnik »Brez kompasa« mi je zelo ugajal. Dolžnost vseh nas je, da z vsimi sredstvi vplivamo na svoje najbližje znanke, da ne podležejo alarmantnim vestem in da v teh težkih časih v polni meri store svojo narodno dolžnost.

Kot trgovski potnik pridem mnogo med ljudi in dostikrat vidim naravnost obupne primere narodne nezavednosti. In to kažejo tudi ljudje na boljših položajih! Človeka je kar sram, ko vidi te nacionalne pokveke, ki jih vsaka vest premoči.

20 let že gledam, kako delajo škodo vsemu našem narodu te pokveke brez hrbtenice in brez idealizma. Nič ne pomaga, če naš tisk opominja ljudi, da se spominijo svojih dolžnosti. V osebnem občevarju je treba prijeti vse te ljudi, da bodo iz strahu pred družbo in njeno obsodbo postali drugačni. Potem jih bo tudi mogoče pridobiti za koristno delo.

Tudi vsak trgovec more v tem smislu delati. Kot dokaz Vam pri-

vah, med katere štejemo: profsorsko biblioteko juridične fakultete, seminar za slovansko filologijo, botanični inštitut, zoološki inštitut, mineraloško-petrografske inštitut ter inštitut za nauk o slojiščih; kemični, anatomske, biološki, histološki, elektrotehnični inštitut, inštitut za tehnično mehaniko, zavod za preiskavo materiala, stolico za stavbno mehaniko in za ojačen beton.

V zvezi z univerzo je bil vedno živ problem naših knjižnic, h katerim se mora zatekati naš znanstvenik. Sem sodijo: vseučiliška knjižnica, muzejska knjižnica, semeniška, frančiškanska knjižnica, knjižnica Matice slovenske; mestna knjižnica; centralna knjižnica pri biv. višjem deželnem sodišču; ljudske in bogate privatne knjižnice.

Študij na univerzi podpirajo razne ustanove kot: Svetosavske nagrade Nj. Vel. kr., Akademski dom, Akademski kolegij, dr. Pavel Turnerjeva ustanova, Oražnov dijaški dom v Ljubljani, Dom visokošolk.

V priznanje znanstvenemu delu naše univerze je bila 1937. ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti kot poseben znanstveni in umetniški zavod.

O razgibanosti življenja na univerzi naj priča dejstvo, da je bilo že 1. 1929. skupno 49 organizacij univerzitetnih slušateljev, o velikem razmahu pa to, da je število slušateljev izredno naraslo. Leta 1919./20. je bilo na univerzi vpisanih skupno 769 slušateljev, letos se jih je vpisalo 2108, dokaz, da hoče naša mladina študirati, misleč, da bo tako prišla najlažje do kruha. V zvezi s tem pa je živo vprašanje hiperprodukcije izobražene mladine in njene bodočnosti.

Proslavi 20letnice slovenske univerze, ki bo v nedeljo 17. decembra na univerzi, daje posebno obelježje imenovanje senatnega predsednika dr. Antona Korošca za njenega častnega doktorja v dokaz njegovih zaslug, ki jih ima za ustanovitve, ohranitev in podpiranje naše univerze. Za dr. Danilom Majaronom kot boriteljem za njo in pokojnim češkoslovaškim predsednikom T. G. Masarykom je dr. A. Korošec njen tretji častni doktor. S. J.—ž.

njar z manufakturo smel voziti svoje blago z avtomobilom. Takšne krošnjarje je treba takoj ovaditi, ker ti morajo biti kaznovani!

Isti trgovci nam nadalje sporoča, da sta prišla v njegov kraj dva krošnjarja, ki sta govorila, da sta pripeljala iz Varšave cel vagon manufakture in zlasti ostankov in da moreta zato še prav poceni prodajati. Seveda je bila tista z vagonom navadna laž. Kajti oba krošnjarja Varšave še nikdar nista videla, najmanj pa kakšne poljske tekstilne tovarne. Je pa tudi že smešno, da bi Nemci ravno na naša dva krošnjarja čakali in jima dali vagon manufakturnega blaga, ko pa je vendar znano, da Nemcem samim tega blaga manjka!

Sleparije krošnjarjev kar rastejo. Ali jim res ne bo nihče napravlil konec!

★

Ne delajte krivic trgovcem!

Dopisniku »Nove dobe« iz Laškega

Kadar nastane draginja, ljudje za draginjo vedno vale krivdo na trgovce, pa čeprav so ti zaradi draginje sami nad vse težko prizadeti. Kako naj si vendar trgovci nabavijo potrebne količine blaga, če pa to kar skokoma raste v ceni?

Zato pa je tem bolj krivično, če se trgovci tako neupravičeno napadajo, kakor je to storil dopisnik celjske »Nove dobe« iz Laškega v št. 50 na 5. strani. Vse, kar navaja dopisnik, je docela izmišljeno, kakor je razvidno iz naslednje izjave Zdrženja trgovcev v Laškem.

»Na vprašanje, kdo je v odboru za zatiranje draginje, svetujemo dopisniku, da se glede članov in njihov imen potrdi na sresko načelstvo v Laškem, kjer dobi potrebne podatke. Povemo mu pa že sedaj, da so v tem odboru zastopani producenti in konsumenti. Nadalje bodi povedano temu Laškancu, ki biva v neposredni bližini kolo dvora, da mora biti slep ali pa kratkoviden, da je videl samo enega trgovca, ki je vozil le sol, drugega blaga pa ne! Kajti blago so laški trgovci vendarle dobili, o čemer se more informirati na postaji Laško.

Da prodajajo laški trgovci makarone po din 12/50, katere se dobi v Zagrebu v tovarni po din 6/50, je navadno blatenje trgovstva in gola izmišljotina, ker te makarone prodajajo laški trgovci na drobno po din 7/50 za kg. Če dopisnik ne pozna kvalitete makaronov, naj tudi ne poroča o stvareh, ki jih ne razume. Zdrženje more vedno dokazati resničnost teh svojih trditve. Omenili bi le še to, da je vsak pošten trgovec odločno za to, da se brezvestna špekulacija zatne! Dopisnik se je zato obrnil na čisto napaden naslov, ko je nastopil proti trgovstvu.

Zdrženje trgovcev za srez Laško.

★

Tudi konkurenca le do neke meje!

Trgovci z dežele nam piše: Konkurenca je zdrava in potrebna, če je poštena in lojalna. Umanjane konkurence pa nihče ne potrebuje. Čim težji časi so za trgovine, tem bolj nelepa postaja tudi medsebojna konkurenca trgovcev.

V »Trgovskem listu« z dne 7. decembra pišete, kako se obnovi kontakt s starimi odjemalci tudi takrat, kadar primanjkuje blaga. Kaj pa pravite k primeru v mojem kraju. Vsega blaga manjka in tako je nekemu trgovcu zmanjkalo petroleja, dočim ga je drug trgovec še imel. Stranka je šla k drugemu trgovcu, ki pa je stranki dal petrolej le pod pogojem, da se zavže, da bo v bodoče vse stvari kupovala pri njem.

Kaj pravite k temu? Da je to primer nelojalne konkurence, vzgled stanovske nezavezanosti in da bi Vi storili edino pravilno, če bi tega trgovca prijavili svojemu združenju.

Krošnjarska nadloga kar ne neha

Ugleden trgovec z dežele nam piše:

Prosim, sporočite mi, kakšne dokumente morajo imeti krošnjarji, ki kar z avtomobili vozijo naokoli manufakturno blago in ga prodajajo?

Na to vprašanje odgovarjamo, da noben krošnjar takšnih dokumentov sploh ne bi smel imeti, ker je krošnjarjenje z manufakturnim blagom sploh prepovedano. Že celo pa je nedopustno, da bi kroš-

Davčni svetovalec

Kolkovanje kreditnih knjižic

G. A. C. v št. P.

Vprašanje: Prosim pojasnite kolkovanje mesečnih knjižic. Praktično se tako, da se vsako leto, ako knjižica ni prvo leto porabljena, nalepi nov kolek za 10 din. So pa tudi knjižice, v katerih se stari dolgovi in plačila za 2-3 leta nazaj knjižijo. Organi finančne kontrole so na stališču, da mora biti za vsako knjižico v novem naslednjem letu knjižica na novo kolkovana. Ali je to stališče pravilno? Prosim tudi pojasniti, ali se sme kolkovnica stranki zaračunati.

Odgovor: Po razpisu ministrstva za finance z dne 28. febr. 1935., št. 13.393/III, se taksa na kreditne knjižice mora obnoviti po poteku enega leta po nalepljenju, a ne začetkom vsakega koledarskega leta. Radi tega je predpisano, da se kolek, ki mora biti nalepljen na prvi strani knjižice, uniči na ta način, da se čez kolek napiše ime trgovca, ki knjižico izda, in datum nalepljenega kolka. Ako se knjižica v prvem letu, odkar je bila izdana, ne porabi, se mora po preteku enega leta, t. j. 1 leto po datumu, ki je napisan čez kolek, na novo kolkovati. Ako se v knjižico vpisujejo stari dolgovi in stara plačila iz že porabljenih, a taksi-ranih knjižic, to na kolkovni dolžnosti nič ne izpremeni, ako bi se pa na novo vpisovalo blago, katero so oddali odjemalcem v prejšnjih letih, bi morali za tak vpis nalepiti za določeno leto nov kolek, ako ne morejo dokazati, da je bila kreditna knjižica za leto oddaje blaga pravilno kolkovana. Seveda nastopi kolkovna dolžnost za take vpise le, ako je iz njih razvidno, da gre za stare dobave oz. za stara plačila. V nasprotnem primeru je vpis glede kolka krit s tekočim kolkom.

Ob tej priliki navajamo, da ni ne z enim predpisom prepovedano, potem takem je torej dovoljeno, da trgovec tudi to takso, kakor računsko takso pobere od kupca. To je vprašanje pogodbe med prodajalcem in kupcem, vprašanje pristanka kupca, da plača to takso.

Pritožba proti davčni odmeri

G. S. v Z.

Vprašanje: V svojem obratu sem kupovala blago in ga firmi P. prodala po ceni, ki je bila za din 250 nižja, nego jo je ocenila davčna uprava. Prijave nisem napravila, ker sem smatrala, da v letu 1938. nisem napravila več prometa nego v letu 1937. Reklamacijski odbor je moji pritožbi zavrnil, dasi sem priložila pritožbi potrdilo firme, koliko blaga sem ji odpredala in po kateri ceni. Uradnik mi je na vprašanje odgovoril, češ, da je dobil podatke od zbornice. Prosim, kako mi svetujete, da pridem do svoje pravice, ali naj uradnika enostavno tožim, ker je zlorabil svojo oblast in vzel nepravilno prodajno ceno, ali pa naj tvegam še par sto dinarjev in vložim tožbo na upravno sodišče?

Odgovor: V svojem vprašanju prav nič ne omenjate, ali ste dobili od davčne uprave poziv, da vložite novo prijavo ali ne. Tak poziv ste morali vsekakor dobiti, ker bi Vam sicer davčna uprava ne mogla na novo odmeriti pridobnine. Ako ste tak poziv dobili, pa kljub temu prijave niste vložili, je dobil davčni odbor pravico, da Vam odmeri pridobnino za l. 1939. na podlagi uradnih podatkov. Vendar s tem še ni dobil pravice, da Vam pridobnino odmeri po mili volji. Vsekakor je dolžan pred oceno presoditi, če so ugotovljeni podatki resnični in toliko popolni, da se na njihovi podlagi sploh more sklepati o čistem dobičku. Reklamacijski odbor je imel edino v tem pogledu sklepati. Gotovo je prišel

do prepričanja, da so podatki v redu. Ako dvomite o tem, da je stališče reklamacijskega odbora pravilno, je najbolje, da pri davčni upravi vpogledate spis, na kar imate po § 134. zakona o posrednih davkih pravico, ako še ni potekel tožbeni rok za upravno sodišče (30 dni). Ob tej priliki pazite posebno, ako je v spisu navedeno ime zaupnika in okolnosti, na katere davčna uprava opira svojo oceno glede količine in pro-

dajne cene. Ako pridete pri vpogledu v spise do prepričanja, da davčna uprava za oceno ni imela zadostne podlage, vložite vsekakor tožbo na upravno sodišče. V tožbi tudi izpodbijajte zakonitost odmere, če poziva za vložitev prijave niste prejeli. Jasno je, da se boste pri vpogledu tudi prepričali, da je neresnično, da bi dajala Zbornica kake podatke. To so le prazni izgovori uradnikov in Vi ste jim nasledili, ko ste morali že v roku, v

katerem ste smeli vložiti pritožbo na reklamacijski odbor, pregledati vse spise. Ako bi spise ob pravem času pregledali, bi ne mogli ponavljati neutemeljenih trditev uradnikov. Vi imate pravico tožiti uradnike pri sodišču za kazniva dejanja, ki bi jih storili zoper Vas v službenem opravilu, med kazniva dejanja zoper službeno dolžnost pa nikakor ne spada prosta presoja dokaznega materiala za Vašo obdabo.

Trgovskemu naraščaju!

V težkih časih so naloge večje

Ze pred izbruhom vojne je bil položaj trgovca, zlasti pa podeželskega trgovca vse prej ko rožnat. Sedaj pa se je njegov položaj še zelo poslabšal; in to zlasti zaradi nerazpoloženja, ki ga že od nekdaj nekateri širijo proti trgovcem. Zlasti izdaja protidraginske uredbe je bila za nekatere ko alarm za napade proti trgovcem, kakor da bi bili ti krivi vse draginje in vsega zla.

To nerazpoloženje trgovcem samo škoduje in zato je treba proti njemu nastopiti. Pri tem pa morajo pomagati tudi nameščenci v trgovini. Če se je n. pr. kako blago podražilo, potem je treba tudi kupcu razložiti, zakaj se je podražilo, da kupec spozna, da ni trgovec kriv te podražitve. Povedati je treba, koliko je znašala prevoznina prej in koliko sedaj. Razložiti je treba, po kakšnih pogojih je mogel trgovec kupiti blago prej in po kakšnih sedaj. Ne bi bilo napačno, če bi se kupcu kar pokazalo pismo, v katerem so navedeni novi pogoji.

Ce je moral trgovec že prej pridno delati, da si je pridobil in

ohranil zaupanje kupca, mora delati danes še več, ker vedno so naloge tem večje, čim težji so časi.

Trgovina uspeva v mirnih časih vedno bolje ko v nemirnih. Zato tudi trgovec ne more imeti interesa za alarmantne vesti in zato mora vedno nastopiti proti vznemirjanju občinstva. To mora imeti trgovec vedno pred očmi in kadar ga sprašujejo ljudje po novicah, naj bo njegov odgovor takšen, da bodo ljudje pomirjeni in da bodo z zaupanjem odšli iz trgovine.

Posebno v sedanjih časih pa je tudi potrebno, da so šef in nameščenci ena družina. Zato mora šef pokazati, da se res skrbi za svoje nameščence, da jim da, kar potrebujejo, nameščenci pa s svojim delom dokazati šefu, da so mu v korist.

Velike so naloge, ki jih mora danes premagati trgovec, v složenem delu s svojimi nameščenci ter v svesti si pomena trgovine za narodno gospodarstvo pa bo tudi tem težkim nalogam kos.

Nekoliko nasvetov za božično poslovanje

Ze lani se je pokazalo in letošnji Miklavž je to potrdil, da kupujejo ljudje predvsem praktična darila. Ljudi, ki si morejo privoščiti luksuznih daril, je že vedno manj in celo tisti, ki bi jih mogli kupiti, jih raje ne kupijo, da ne nastanejo nepotrebne govorice. To mora upoštevati vsak trgovec in zato morajo biti njegove izložbe urejene tako, da vsak kupec hitro vidi, katere praktične predmete more kupiti v trgovini.

Predvsem je treba misliti na darove, ki razvesele gospodinj, ker se ta tudi za božične praznike največ trudi. V vsaki kuhinji je potreben kak nov predmet, ki naj olajša gospodinji delo. Takšni darovi so vedno hvaležno sprejeti. Naloga trgovca je, da opozori na te predmete in hitro bo našel tudi kupcev.

Nato je treba misliti na darove

za otroke. Predvsem se priporočajo darila, ki živo zaposlijo duha otroka, da se poveča njegova iznajdljivost. Seveda pa je treba takšna darila ne samo pokazati v izložbi, temveč tudi pokazati, kako se uporabljajo in katere so njih prednosti. Posebno ljubijo otroci darila, ki se gibljejo. Dostikrat zadostuje, da se otroku predmet priljubi že v izložbi in ne bo dal miru, dokler ga tudi ne dobi.

Polno je možnosti, da trgovine s športnimi predmeti napravijo za božič zelo dobre kupčije. Zanimanje za šport je splošno in darila za šport so vedno priljubljena. Zelo umestno je, če trgovci s športnimi potrebščinami tudi s plakati na športnih igriščih opozore na svoje predmete. Tudi oglasi v športnih listih se navadno obnesejo. Takšna reklama se navadno prav dobro izplača. Zelo

priporočljivo je tudi, če športne trgovine s fotografijami in slikami ter tudi športnimi vestmi privabijo mimoidoče, da si ogledajo njih izložbe.

Posebno važno pa je tudi, da so predmeti označeni s cenami. Po protidraginski uredbi morajo itak biti vsi predmeti označeni s cenami. Zelo priporočati bi bilo, če bi trgovec olajšal kupcu nakup daril s tem, da aranžira v izložbi lepo zapakirano darilo z napisom: Kaj darujem za 50 din, kaj za 25 din, kaj za 100 din? Treba upoštevati, da so nekateri kupci nerodni in da ne znajo kupovati. Ti vstopijo neradi v trgovino in zato jim je treba izbrati predmeta in s tem nakup čim bolj olajšati. Napačno bi bilo, če bi se skušal trgovec na ta način odkrižati slabega blaga. Z božičnimi darili se morajo kupci privabiti v trgovino, ne pa za vedno pregnati.

Seveda pa je treba tudi trgovino primerno okrasiti, da vsak mimoidoči vidi, da se v tej trgovini prodajajo stvari za božič. Je pač vedno tako, da je le treba nekaj živkovati, če se hoče nekaj zaslužiti.

In na koncu je važno še nekaj. Ko minejo božični prazniki, je treba napraviti bilanco in se odkrito vprašati, če je bila kupčija dobra in če ni bila, zakaj ni bila dobra. Izkušnje enega leta naj se porabijo za drugo leto.

Božični prazniki so za vsakega trgovca važni in zato jim je treba tudi posvetiti vso potrebno pažnjo.

Katere nogavice se nosijo h kakšni obleki?

Tako je napisal neki trgovec z modnim blagom z velikimi črkami v ozadju izložbe. Sprejaj pa so bile razstavljene razne obleke in k neki tudi nogavice, ki so se ujemale z obleko. Kupovalke so se mogle na ta način hipoma orientirati, kakšne nogavice naj kupijo. Dostikrat pa so v trgovini vprašale tudi za druge predmete, kateri se ujemajo z obleko. Tako za rokavice, čevlje, klobuke itd. Trgovec si je na ta način pridobil lep krog novih odjemalk, ki so videle v njem dobrega in zanesljivega svetovaleca. To pa mora biti vsak dober trgovec.

Naročajte »Trgovski lista«!

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni ROGASKI SLATINI

Knjiga za trgovski naraščaj

Kern Leopold: Tehnika reklame in prodaje

Naša strokovna literatura ni bogata. Zato že moramo tembolj pozdraviti vsako novo in dobro strokovno knjigo, zlasti pa knjigo, ki daje trgovskemu naraščaju dobre in koristne pobude. In takšna knjiga je delo Leopolda Kerne. V zgoščenem slogu, vendar pa vsekozi jasno in nazorno podaja v svoji knjigi glavna načela o uspešni reklamirani. Najprej obravnava osebno in posredno reklamo, nato pa še neposredno reklamo. Polno koristnih pobud je v tej knjigi in kdor jo bo vestno prebral, ta bo tudi znal delati reklamo za svoje blago in za svojo trgovino. Dobra reklama pa je danes eden prvih pogojev za poslovni uspeh. Kajti stare udobnosti v trgovskem poslovanju ni več in trgovec, ki ne zna opozoriti na svoje blago, ne bo nikdar dosegel takšnih poslovnih uspehov kakor trgovec, ki se v reklamirani spozna. Kerneva knjiga bo zato dobro služila vsakemu trgovcu, zlasti pa vsakemu naraščajniku. Posebno dobro bi bilo, da bi jo vestno prečitali vsi gojenci trgovskih šol.

Knjigo toplo priporočamo.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 13. decembra objavlja: Pravila o obliki, sestavi in označevanju uteži in o mejah njih točnosti — Pogoje za brezcarinski uvoz premoga za plinarne po odločbi ministrskega sveta iz l. 1939. — Razglas o potrditvi proračuna Zbornice za TOI v Ljubljani za leto 1940. — Spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbenec v območju dravske banovine.

Sejmi

18. decembra: v Kostanjevici, Dolnji Lendavi.
19. decembra: v Ljutomeru, Ormožu, Ptuj, Brežicah, Teharjih, Dolnji Lendavi.
20. decembra: v Ljubljani, Celju, Ptuj, Trbovljah.
21. decembra: v Škocijanu, Smihel-Stopičah, Krašnji pri Kamniku, Laškem, Turnišču, Dolnji Lendavi.
22. decembra: v Mariboru.
23. decembra: v Brežicah, Celju, Trbovljah.

Prof. inž. Friderik Degen:

Denar

(Nadaljevanje.)

Bistvo papirnatega denarja oziroma bankovec je zamenljivost. V ta namen je določeno kritje, ki je predpisano po zakonu o denarju. V glavnem imajo bankovci zlato kritje in devizno kritje ali pa nima denar nobenega kritja. Tak denar je inflacijske prirode, kroži pa le iz razloga, ker mu da država prisilni tečaj in predpiše, da se mora sprejemati kot plačilno sredstvo. Res je, da je zlato najprimernejše sredstvo kritja, ima pa tako kritje tudi svoje slabosti. Je to mrtva nalozba glavnic, ker ne donša nikakih obresti; kajti to zlato moramo imeti stalno na zalogi. Z devizami pa se sicer lahko manipulira ter

špekulira. Pa tudi, če je treba kritje zvišati oziroma znižati, se to laže stori s pomočjo deviz kakor pa, če je uvedena čista zlata podloga. Bankovec mora biti zamenljiv. Po našem, preje navedenem zakonu, je naša Narodna banka dolžna zamenjati zlato za bankovec le onemu, ki jih predloži za 250.000 din. Zaradi gospodarskih razmer, nastalih v tem deceniju, je bila ta zamenljivost odpravljena ter imajo bankovci prisilen tečaj. Na ta način ostane zlato v državi. Isto stanje vlada danes tudi v večini drugih držav. Če pa je denar nezamenljiv, pravimo, da imamo papirnato valuto. V skoro vseh državah Evrope je danes v veljavi papirnata valuta. Za časa vojne ter v prvi povojni dobi se je izdajal denar ob minimalnem kritju oziroma tudi brez slehernega kritja. Primanjkovalo je ple-

menite kovine. Tak denar ni imel nikake prave vrednosti in je rodil inflacijo; popoln padec vrednosti denarja in težak porast cen vseh dobrin, zlasti nepremičnin.

V vojnem času se je uporabljalo zlato ter srebro v vojne namene — plačevalo se je z njima. Države so tiskale denar kar na debelo. Tak denar ni imel nikake stvarne vrednosti (bil je nezamenljiv), slonel je le na kreditu države, to se pravi na celotnem narodnem premoženju. Tak denar nestalne vrednosti in brez kritja je omajal celoten gospodarski red. Gospodarstvo ter promet potrebuje denar stalne vrednosti in z zdravjo podlago. Le prva leta po vojni je vladal tak kaos v denarstvu, ali kaj kmalu so države zopet vpostavile zlato (delno tudi srebro) za osnovo denarnega kritja. S poživljenjem ter reorganizira-

cijo celotnega gospodarstva je bilo to mogoče. Razvijajoče se trgovina, obrt ter industrija so ustvarjale zlato (srebro), ki je zopet postalo glavni činitelj kritja. Valuta na tej osnovi se pa imenuje zlata valuta. Taka valuta je tudi naš dinar. Države imajo danes v glavnem zlato valuto ali brez obveze zamenljivosti. Kot zadnje so pristale na to načelo države tako zvanega zlatega bloka, ki so šele pred nekaj leti odpravile zamenljivost. To so bile predvsem USA, Anglija, Francija ter Holandska. Na ta način se preprečijo razne špekulacije z zlatom na škodo veljavne same ter gospodarstva vohelje. Kritje navadno ni višje od 50-60%. Čim višje je kritje, tem večja je vrednost bankovca, a odločujoče značilnosti pa je tudi novčna mera kovanja.

(Konec prihodnjic.)

Dr. Maček o izvozu živine

Na zahtevo nekega delegata, da dobi Gospodarska sloga izključno pravico prodaje živine, je odgovoril predsednik dr. Maček naslednje: »Da bi to bilo dobro, sem vedel tudi že takrat, ko sem sklepal sporazum. Toda zaradi današnjega stanja na svetu ne moremo mi sami nikjer nastopati kot faktor. Vidimo, kako izginjajo pred našimi očmi male države, kako jih pozobljejo, kakor pozobljejo purani koruzo. V moji izjavi, ki je pred dnevi izšla v madžarskih listih sem dejal, da ni zadosti, če se združijo Srbi in Hrvati, temveč je potrebno, da se gospodarsko združimo tudi z Madžari in z Romuni, da bi skupno mogli konkurirati drugim.«

K tem besedam bi dostavili le to, da bi bilo zlasti potrebno mnogo skupnega dela med nami samimi, da bi že enkrat postavili svoje gospodarsko življenje na zdrava tla in da bi se to razvijalo brez nepotrebnih trenj med nami samimi. Še vedno drug drugega bolj oviramo kakor pa podpiramo v delu za zboljšanje našega gospodarstva.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Bantan Josip, družba z o. z., Brnca, p. Hrastnik. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorja dosedanja poslovodja Josip Neumann, bančni direktor v Zagrebu, in Pisker Vojislav, bančni direktor v Beogradu.

Wogg Viktor, trgovina z mešanim blagom v Celju. Zaradi smrti se izbrisi javni družbenik Anton Majer, namesto njega pa se vpiše javni družbenik Günther Majer.

Mariborska tekstilna tvornica, družba z o. z., Maribor. Znamuje se, da sta poslovodji družbe Deutsch Fric in Pavel menjala kraj svojega bivališča Dvur Kralové na Labi in se nastanila v Zollikonu pri Zürichu.

Konkurzi - poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju trgovca z mešanim blagom Ivana Kelbiča v Mariboru. Poravnalni sodnik Habermuth, poravnalni upravnik odvetnik dr. Fornazarič. Narok za sklepanje poravnave dne 15. januarja ob 10., rok za oglasitev do 5. januarja.

Poravnalni postopek trgovca Franja Puncerja v Celju je končan.

Zagrebski železniški most**Je delo domačih rok in ves iz domačega materiala**

Pred dnevi smo objavili malo razveseljivo povest o železniških mostovih, ki jih postavlja družba »Batignolles«. Več, kakor bi smeli, nas veljajo ti mostovi, poleg tega pa jih delajo tuje in iz tujega materiala. Tuji ljudje imajo zaslužek, naši pa ostajajo brez zaslužka. Kako je to popolnoma nepotrebno, dokazuje novi železniški most pri Zagrebu, ki je bil v nedeljo izročen prometu. Mnogo večji je ta most, kakor pa so mostovi, ki jih postavlja družba »Batignolles«, saj je novi most dolg nič manj ko 306 metrov in širok 9,5 metra. In vendar je ta most narejen le iz domačega materiala ter od projektantov pa do zadnjega delavca so bili vsi naši domači ljudje.

To je v svojem slavnostnem govoru naglasil tudi železniški minister ing. Bešlić, ki je poudaril, da so most napravili izključno samo naši domači inženirji in domači delavci in iz samo domačega materiala. Prva jugoslovanska tovarna vagonov, strojev in mostov v Slavnskem Brodu je v družbi stavbne družbe v Mariboru izdelala železno konstrukcijo mosta, potrebno jeklo pa je dobavila Kranjska industrijska družba na Jesenicah. 2700 ton železa je bilo treba za most in s tem je dovolj jasno poudarjeno, kako velik je ta most

in kako veliko delo pomeni njegova postavitve. Preizkušnja mostu, ki jo je izvršil tudi naš rojak, inž. Roš iz Šida, je dokazala, da je most odlično narejen ter da je svojim ustvariteljem v ponos.

Prvič se je zgodilo, da je bilo veliko javno delo napravljeno izključno z domačim materialom in od domačih ljudi. Velik napredek pomeni zato za nas zagrebski železniški most, hkrati pa nam je tudi v resen opomin, da je popolnoma odveč, da bi nam le en most delali v bodoče tuje. Mostovi družbe »Batignolles« so postali v Jugoslaviji nesodobni — pravi anahronizem.

Zato pa se tudi ne sme več dogajati, da bi oddajali tujcem dela, ki jih moremo izvršiti sami. Na vsej črti se mora to pravilo začeti uveljavljati ter izkoristiti napredek, ki smo ga dosegli kljub vsem nerednostim v naših razmerah.

Zagrebski železniški most je običajen z bajko o nenačimostljivih tujcih in zato mora veljati zlasti za vsa javna dela v bodoče zakon, da mora biti vsako javno delo oddano domačim ljudem, ki pa morajo izvesti to delo z domačimi ljudmi in domačim materialom. Na ta način se bo napredek, ki smo ga dosegli z zagrebskim železniškim mostom, še zadovoljivo dvignil.

Doma in po svetu

Ob zaključku zasedanja arhlerskega sabora je priredil patriarh Gavrilu kosilo, ki so se ga udeležili tudi predsednik vlade Cvetković, dr. Maček in drugi ministri. V svojem pozdravnem govoru se je zahvalil patriarhu vladi, da je izpolnila svoje obveznosti do pravoslavne cerkve. Nato je govoril min. predsednik Cvetković, ki je naglasil, da je to storila vlada narodnega sporazuma. Nato je govoril niški škof Jovan, ki je zlasti pozdravil dr. Mačka, ki je uresničil želje velikega škofa Strossmayerja.

Dr. Maček je nato govoril o pomenu slovanstva. Dejal je, da izgleda, kakor da so Slovani narodi 10. vrste. Toda on veruje z Dostojevskim v slovanstvo. Zapadni narodi imajo morda več znanosti, Slovani pa imajo božjo intuicijo. Hrvatje so se 20 let borili za priznanje svoje narodne individualnosti. Sedaj so se sporazumeli s Srbi in naša bodočnost je sedaj v edinstvu in skupni zajednici s Srb in Slovenci. Sedaj lahko s polno

paro zavozimo v slovanstvo in jugoslovanstvo.

Pravosodni minister dr. Lazar Marković je sklical za nedeljo dne 17. decembra v Beograd sestanek vseh radikalov, da bi se dosegla enotnost radikalov. Ni pa verjetno, da bi se njegov poskus posrečil. Radikali iz Skoplja so tudi že njegovo povabilo odklonili.

Slovenski železničari so praznovali že dni železniško ustanovitve svoje organizacije. V teh letih so slovenski železničarji v vseh težkih trenutkih dokazali svoj velik patriotizem in svojo visoko strokovno kvalifikacijo. Žal pa se ni njih trud honoriral tako, kakor bi zaslužili. Ob jubileju jim želimo, da bi bile tudi njih upravičene zahteve že enkrat izpolnjene, ker so tudi oni izpolnili vse svoje dolžnosti do države in naroda.

Muzejsko društvo za Slovenijo,

najstarejše znanstveno društvo Slovenije, praznuje v soboto svojo stoletnico. Za razvoj naše domače zgodovine si je pridobilo društvo neveljavih zaslug.

Z uredbo ministrskega sveta se oprošča plačevanja banovinske trošarine amoniakova soda, ki se uporablja za izdelovanje stekla, zato pa se uvede banovinska trošarina na steklo in sicer od 0,10 do 0,30 din.

V vrsti davčnih reform, ki se pripravljajo, se namerava tudi zelo poostri kazni za davčne utaje. Kdor ne bi svojih dohodkov pravilno prijavil, se bo kaznoval ne samo denarno, temveč tudi z zaporno kaznijo do 2 let. Uvedba tako stroge kazni se utemeljuje s tem, da se davki plačujejo mnogo prelahko.

Nov okrožni urad za zavarovanje delavcev se bo ustanovil za Črno goro, Boko in Sandžak.

Sporazum med delavstvom in vodstvom trboveljske cementarne je bil dosežen. Dnevna mezda bo zvišana v prvi kategoriji za 5, v drugi, tretji in četrti za 350 in v peti kategoriji za 3 din. Vse dosedanje doklade ostanejo še naprej v veljavi.

V Beogradu so bile demonstracije levičarjev. Policija je aretirala 60 oseb in jih kaznovala z zaporom po 30 dni.

Pred urugvajsko obalo je prišlo v sredo jutraj do pomorske bitke med nemško križarko »Admiral v. Spee« ter tremi angleškimi križarkami, ki pa niso imele topov tako velikega kalibra kot nemška križarka. Boj je trajal štiri ure ter je bila v boju nemška križarka precej težko poškodovana, enako pa tudi ena angleška manjša križarka. Nemška križarka se je zatekla po boju v pristanišče Montevideo, dočim so se angleške vojne ladje usidrale pred pristaniščem, da preprečijo beg nemške križarke. V boju je bilo na nemški križarki ubitih 36 mornarjev, nad 80 pa ranjenih, ki so jih prepeljali v bolnišnico.

Nemška križarka »Admiral v. Spee« je precej močno poškodovana. Topovi v enem stolpu so čisto neporabni. Križarka je zaprosila urugvajске inženirje, da pomagajo pri popravilu ladje, kar pa so ti odklonili. Prav tako je ladjedelnica odklonila dobavo oklopnih plošč. Križarka sme ostati v pristanišču še 24 ur, če v tem času ne zapusti pristanišča, bo internirana. Pred izhodom pristanišča čakajo na križarko vse tri angleške ladje, ki so se z njo bojevale. Njim pa so se pridružile še nove angleške vojne ladje. Ameriški poročevalci pišejo, da pomeni bitka zmaga angleških vojnih ladij.

Zopet je bila potopljena cela vrsta ladij. Angleška podmornica, ki je prizanesla nemški ladji »Bremen«, je kasneje potopila neko nemško podmornico ter torpedirala neko nemško križarko, ki pa se ni potopila. Potopila se je švedska ladja »Manlichten«, ki je na-

letela na mino. Nadalje so se potopile: švedska petrolejska ladja »Albora«, angleška 4000tonska trg. ladja »Depfort« in mali angleški parnik »Warwick Head«.

Nemški parnik »Henning Oldendorff«, ki je plul pod videzom ruskega parnika, je bil od angleških vojnih ladij zaplenjen.

Nemška vlada je naročila svojim ladjam, da se ne približajo finski obali bolj ko na 20 kilometrov. S tem je Nemčija kot prva država priznala sovjetsko blokado Finske.

Britanski podkonzul v Helsinku je odstopil ter zaprosil finsko vlado za dovoljenje, da organizira legijo tujcev, ki bi se borila s Fini proti sovjetskim četam.

V Nemčiji pripravljajo uredbo, s katero bodo v knjigotrštvu prepovedana vsa francoska in angleška dela.

V Franciji nameravajo uvesti dva brezmesna dneva na teden, in sicer v ponedeljek in petek ter brezzajčni dan v torek.

Ruska potniška ladja »Endigirke« se je potopila severno od japonskega otoka Hohadda. 750 ljudi je utonilo.

V tovarni celuloze v Brešovu v Romuniji je nastala eksplozija kotla z več tisoč litri klorovega plina. Nato pa je eksplodiralo še več drugih kotlov. Vsa tovarna je pogorela. Zaradi plina je število smrtnih žrtev zelo visoko. Eksplozija je najbrže delo neke tolpe, ki v zadnjem času neprestano vznemirja Romunijo z vedno novimi atentati. Vsi petrolejski vrelci so zato sedaj zastraženi po vojaki.

Dobava.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje vdruge dobavo 2000 m svinčnega kabla 10x2x0,6 mm in 2000 m svinčnega kabla 5x2x0,6 mm z direktno pogodbo na dan 21. decembra t. l. Pogoji po din 10— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg št. 2/I, soba št. 41.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanca do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja. Prof. inž. Friderik Degen:

Manufakturna veletrgovina
F. Hrehorič
LJUBLJANA
Tyrševa cesta 28

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!
1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte
RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC
listega z rdečimi srči,
našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Pozor trgovci!
Damske in otroške predpasnike iz klota kretona, ripsa in batista kakor tudi razno drugo damsko konfekcijo izdeluje na veliko
F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

**PRELOG
KARL
Ljubljana**

Najugodnejši in najcenejši na kup perila za dame, gospode, kakor tudi za otroke, volne, bombaža, svile, nogavic, rokavic, pletenin i. t. d., i. t. d.

Židovska ul. 4
Stari trg št. 2
Tyrševa c. 22

Šivalni stroji
s tovarniško garancijo
VERITAS
Trgovci popust!
SPLOŠNA TRGOVSKA
d. z o. z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta 33

**KNJIGOVESNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**
reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac, journae, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.